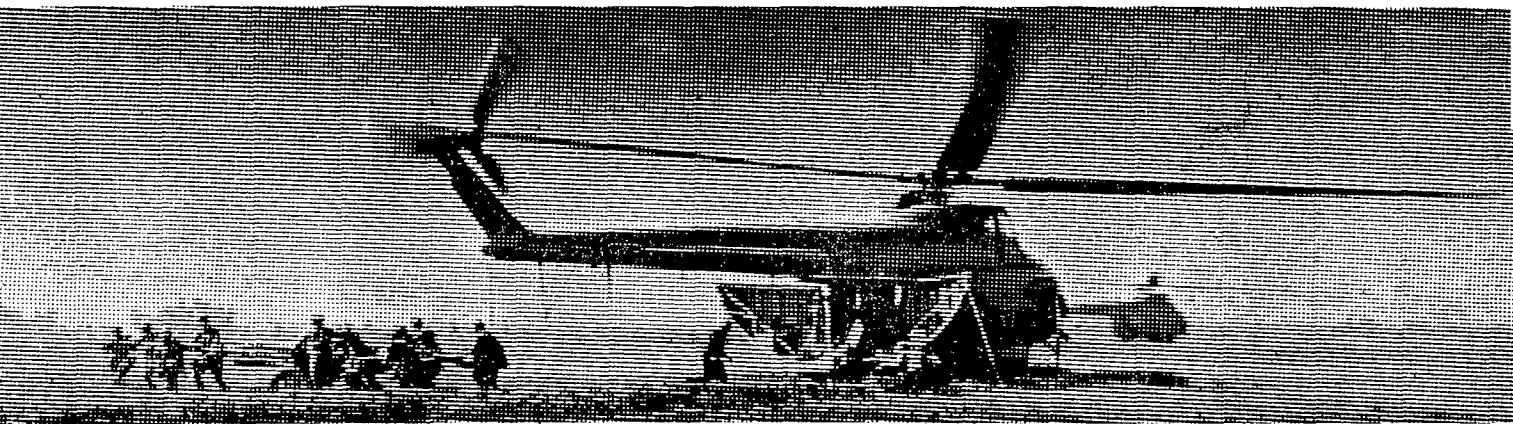

ניידות אויר / נוסח סובייטי

לא תאפשר תמיד לחיל-הרגלים לבצע, בזמן נתון, את המשימת שתוטלנה עליו. אם נוסף לכך מביאים בחשבון, כי בשעת המבצעים יש הכרח להחזיר יחידות עמוק בעורף האויב, ברור כי התמרון האווירי הוא התשובה הנאותה על דרישות המלחמה הגרעינית... כדי לנצל בזמן נתון וביעילות מקסימלית את תוצאות המהלומות הגרעיניות, הכרחי להציב יחידות במקום הדרוש, במהירות שלא תאפשר לאויב להתאושש או להזרים תגבורות. לכן על חיל הרגלים הממוכן (פרט ליחידות המצויידות בנשק כבד) להיות מאומן עתה לנוע בדרך האוויר לטווח קצר או ארוך, כשם שהוא מסוגל לנוע בכבישים, או במסילות ברזל.

„העובדה שבעיית ההובלה האווירית של יחידות חי"ר ממונע ושריון נפתרה, אינה מבטלת את הצורך לכלול בכוחות היבשה יחידות מוטסות מיוחדות, המאומנות לפעולה בעורף האויב. מכאן שעקב שינוי אופייני ומשימותיהן במבצעים העתידיים, ירבו תפקידיהן של היחידות המוטסות וחשיבותן תגדל“.

ארגון ואמצעים

ניידות האוויר היתה למציאות מוחשית, נוסף להיותה נושא ללימוד תיאורטי של הוגי דעות צבאיים. יותר ויותר משתמשים במסוק הקל לסיור, במסוק הכבד להובלה אווירית של כוח-אדם יציוד ולהובלה של יחידות מכל החילות למרחקים גדולים מאוד במסגרת תמרונים.

על אף זאת, בניצול המימד השלישי לניידות, המקום הנכבד שמור ליחידות המוטסות. בארגון הנוכחי של הצבא הסובייטי נמצאות יחידות אלה — כמו עוצבות התובלה האווירית —

ניידות האוויר היא מן הנושאים העיקריים המעסיקים את המפקדים הסובייטים. האמצעים מרובים והיחידות מאומנות היטב. הדגש מושם במיוחד על הפעלת יחידות קטנות, אשר יעדיהן יכולים להיות מדיניים וצבאיים כאחת.

אין ספק, כי ברית-המועצות היא חלוצת הפיתוח של ניידות-האוויר. מניח היסודות לכוח הסובייטי המוטס היה המרשל טוכצ'בסקי, ממפקדיו המזהירים של הצבא-האדום, שתרם רבות גם למהפכת המיכון של צבא זה בתקופה שלפני מלחמת-העולם השנייה.

צעדים ראשונים

כבר ב-1927 הופעלו יחידות מוטסות קטנות, במלחמה נגד כנפיות ששוטטו באסיה המרכזית. „יחידות הצנחנים“ שהוקמו ב-1930 היו ב-1932 לחטיבה שלרשותה 18 מטוסים. בתמרוני קיץ ב-1935 השתתפו 2,500 צנחנים וב-1936 הוטסו במסגרת אימונים 3,500 איש ממוטסקבה לולאדיוסטוק.

בניין היחידות המוטסות לא הופסק גם לאחר שהוצא המרשל טוכצ'בסקי להורג, בטיהורי 1937. וכך היו בשנות 1940 לברית-המועצות חטיבות אחדות, בנות 4,000 איש כל אחת.

אחרי כשלונן של היחידות המוטסות במערכה נגד פינלנד, הצטמצם השימוש בצנחנים בעיקר לפעולות של יחידות קטנות בעורף האויב, לעתים תוך שיתוף עם הפרטיזנים. מבצע של שתי חטיבות צנחנים באיזור צ'רקסי בשנת 1943 הסתיים אף הוא בכישלון. מבצע מוטס גדול הצליח לראשונה ב-1945, במנצ'וריה, תוך ניצול גורם ההפתעה. בסיום מלחמת-העולם השנייה עמדו לרשות הסובייטים כעשרים חטיבות מוטסות.

ההסתגלות למציאות הגרעינית

הימים שלאחר המלחמה הוקדשו לגיבוש היחידות, להפקת לקחים ולהכשרת הסגל והיחידה.

אחרי „המהפכה באמנות הצבאית“ שחלה ב-1960, ובהתאם לתפיסה בדבר חשיבות העליונות הגרעינית, עלתה ניידות-האוויר לראש דאגתו של הפיקוד הסובייטי העליון. ב-1962 כתב המרשל סוקולובסקי, מחשובי התיאורטיקאים הצבאיים הסובייטיים, במאמרו „אסטרטגיה צבאית“:

„בשעת תמרון (במלחמה גרעינית) עלולות היחידות היבש-תיות להתקל באוורים נרחבים של הרס ושל רדיואקטיביות, שהיוו בלתי עבירים. בתנאים אלה, מהירות התמרון היבשתי

משימות

מהן המשימות החזיוניות ליחידות המוטסות בהתאם לדוקטרינה הצבאית הסובייטית החדשה? לפי העיתונות הצבאית המתפרסמת בגוש המזרחי, דומה שהן תקראנה לפעול במבצעים טקטיים, תוך ניצול הסיוע הגרעיני ובמתואם עם כוחות היבשה. מטרת מבצעים אלה תהיה: כיבוש שטחים היוניים השולטים על ציר ההתקדמות, ביצוע פעולות הטעיה, או סיוע בצליחה של מכשולי מים. ייתכן שלביצוע משימות אלה ישתמשו ביחידות מוטסות, אשר גודלן עשוי להגיע לדיביזיה. אולם, החיבורים הצבאיים הסובייטיים מדגישים במיוחד את הפעולה של יחידות קטנות — מוצנחות או מונחתות ממסור קים — שגודלן פלוגה או גדוד. על אלה יוטל לתקוף מטרות חיוניות, כגון: מאגרים גרעיניים, מפקדות, מרכזי-קשר, ולת-פוס אזוריים מסויימים בשטח, במיוחד מעברים. במאמרו של הגנרל טנקאייב, עוזרו של מפקד הכוחות המוטסים, שנתפרסם ב"הכוכב האדום", הוא קובע: "תפקידן של יחידות קטנות מאוד ואפילו של לוחמים בודדים חשוב ביותר. כל אדם חייב לדעת להפעיל מכשיר-קשר, לנהוג במכונית ובאופנוע, להשתמש בחומרי-נפץ, ולדעת להשתמש בנשק ובציוד האויב; לצנוח ביום ובלילה ליערות, למים, בשטח הררי וכדומה". הדגש מושם על פעולות שמטרתן לקיים אנדרלמוסיה בעורף-האויב, על-ידי פשיטות מהירות מאוד ומפתיעות, שניתן לבצען בכל מקום בשטח האויב.

בפיקודו הישיר של שר-ההגנה, המחליט על משימותיהן. לצורכי אימון ומנהלה כפופות יחידות אלה ל"פיקוד הכוחות המוטסים". כיום יש 7-8 דיביזיות מוטסות הפזרות בשטח ברית-המועצות, מרביתן בחלקה האירופי.

"חיל הרגלים המכונף" (קריגליה פיוטסה) מורכב מסגל נבחר שכושרו הגופני מעולה, מסירותו לרעיון המרכסיזם-לניניזם איננה ואימונו קפדני. תכניות האימונים כוללות צניחות קבוצתיות מבוקרות מגובה רב, צניחות לילה, צניחות למים וצניחות בתנאי מזג-אוויר גרועים (ערפל, שלג, וכו'). ציודן של היחידות המוטסות הסובייטיות חדיש ומותאם היטב למשימה. תיו. הוא כולל שני דגמים של תותחים מתנייעים: "אי.אס.יו. 57" (A.S.U.-57) שמשקלו 5.5 טון, עם תותח בן 57 מ"מ יביל-אוויר, "אי.אס.יו. 85" (A.S.U.-85) שמשקלו 15 טון, עם תותח 85 מ"מ יביל-אוויר.

מספר מטוסי-התובלה המצויים כיום בשירות, אינו מספיק להובלה במקביל של עוצבות מוטסות אחדות של הצבא הסובייטי. אך חברת האוויר האזרחית, "אארופלוט" (שבראשה עומד גנרל חיל-אוויר) מסוגלת לספק כמות ניכרת של אמצעי תובלה במקרה של סכסוך מזויין. צורת ארגונה של חברה זו הבנויה במתכונת צבאית והמחולקת ליחידות איזוריות — מאפ-שרת הקצאת אמצעי תובלה לגדודים, דיביזיות וכיוצא באלה.

